

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
ข้อมูล ณ วันที่ ๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิมล พุ่มพูล
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๒๐๓/๒ ม.๑๑ ต.สามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
โทรศัพท์ ๐๖ ๓๔๗๘ ๓๐๓๐
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๔
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖
สถานการศึกษา กศน.ดอนตูม
๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....-

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเกษตรผสมผสาน ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๓ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้วยวิธีทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

๒. การทำปุ๋ยหมัก

๓. การทำปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตร การลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้วยวิธีทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

ขั้นตอนการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

๑) การเตรียมดิน ให้เรียบเสมอ

๒) ติดตั้งท่อคูน้ำ โดยเตรียมท่อ PVC ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ นิ้ว ยาว ๒๕ ซม. เจาะรู ๑.๕ - ๒ หนุ่ห่างกัน ๕ ซม. ติดตั้งท่อคูน้ำในแปลงนา ๑-๒ จุด โดยฝังท่อในนาลึก ๒๐ ซม. ให้ปากท่อโผล่พ้นดิน ๕ ซม. ควักดินในท่อออกให้หมด

๓) หว่านข้าว

๔) จัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง หลังหว่านข้าวแล้ว ๑๕-๒๐ วัน สังเกตน้ำในท่อ ถ้าน้ำลดต่ำกว่ามากกว่า ๑๐ ซม. ให้น้ำน้ำเข้าแปลง ก่อนการใส่ปุ๋ยครั้งแรก เพิ่มระดับน้ำในแปลงนา ให้น้ำท่วมปากท่อคูน้ำ แล้วขังน้ำไว้ ๓ วัน ใส่ปุ๋ยครั้งแรก (๒๐-๒๕ วันหลังหว่านข้าว) รักษาระดับน้ำให้ท่วมผิวดิน ปล่อยให้ น้ำในนาลด และแห้งลงตามธรรมชาติ หลังจากใส่ปุ๋ยครั้งแรกดูระดับน้ำในท่อถ้าลดลง มากกว่า ๑๐ ซม. ใส่น้ำเข้าแปลงให้ท่วมปากท่อ ช่วงระยะข้าวเริ่มตั้งท้อง ออกดอก ถึงระยะแบ่ง ในเมล็ดเริ่มแข็ง (๕๐ วันหลังข้าวเริ่มตั้งท้อง) เป็นช่วงข้าวขาดน้ำไม่ได้ให้รักษาระดับน้ำให้สูงกว่า ปากท่อ ๑๐ ซม. หลังข้าวออกดอก ๒๐ วัน ให้เก็บท่อออก และลด ระดับน้ำให้แห้งเพื่อเร่งการสุกแก่

๕) ข้อควรระวัง เทคนิคนี้ต้องทำในพื้นที่ที่ควบคุมน้ำได้ ควรเลือกใช้วิธีการเปียกสลับแห้ง ให้เหมาะสมกับอายุของข้าว ข้าวอายุเก็บเกี่ยวยาว (๑๒๐ วัน) ใช้วิธีการเปียกสลับแห้ง ๒ ครั้ง ข้าวอายุเก็บเกี่ยวสั้น (๙๕ วัน) ใช้วิธีการเปียกสลับแห้งเพียง ๑ ครั้ง เนื่องจากครั้งที่ ๒ ตรงกับช่วงข้าวตั้งท้อง จะส่งผลให้เมล็ดข้าวลีบ

๒. หลักสูตร การทำปุ๋ยหมัก

การทำปุ๋ยหมัก พด.๑ เป็นการผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่งซุเปอร์ พด.๑ ซึ่งเป็นจุลินทรีย์ที่ช่วยเร่งการย่อยสลายของวัสดุอินทรีย์ เช่น เศษพืช มูลสัตว์ และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่นๆ ทำให้ได้ปุ๋ยหมักที่มีคุณภาพดีและย่อยสลายได้เร็วกว่าปกติ

ส่วนผสมในการทำปุ๋ยหมัก พด.๑ (สำหรับปุ๋ยหมัก ๑ ตัน)

- เศษพืชแห้ง ๑,๐๐๐ กิโลกรัม (เช่น ฟางข้าว ใบไม้แห้ง)
- มูลสัตว์ ๒๐๐ กิโลกรัม (เช่น มูลวัว มูลควาย)
- ปุ๋ยไนโตรเจน ๒ กิโลกรัม (เช่น ปุ๋ยยูเรีย) หรือ น้ำหมักชีวภาพจากปลา ๙ ลิตร
- สารเร่งซูปเปอร์ พด.๑ ๑ ซอง (๑๐๐ กรัม)
- วิธีการทำปุ๋ยหมัก พด.๑

๑) เตรียมสารเร่ง:

ผสมสารเร่งซูปเปอร์ พด.๑ ในน้ำ ๒๐ ลิตร คนให้เข้ากันนาน ๕-๑๐ นาที เพื่อกระตุ้นให้จุลินทรีย์

ทำงาน

๒) กองปุ๋ย:

- กองวัสดุอินทรีย์เป็นชั้นๆ โดยแบ่งส่วนผสมออกเป็น ๓-๔ ส่วน
- ชั้นแรก: นำวัสดุส่วนแรกมาวางกอง กว้าง ๒ เมตร ยาว ๓ เมตร สูง ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ย่ำให้แน่นและรดน้ำให้ชุ่ม
- โรยหน้ากองด้วยมูลสัตว์ ตามด้วยปุ๋ยไนโตรเจน หรือราดด้วยน้ำหมักชีวภาพ
- ราดสารละลายสารเร่ง พด.๑ ที่เตรียมไว้ให้ทั่ว
- ทำชั้นต่อไปโดยนำวัสดุที่เหลือมาวางสลับชั้นกับชั้นแรก ทำซ้ำจนหมด
- ชั้นบนสุดปิดด้วยเศษพืชเพื่อรักษาความชื้น

๓) ดูแลกองปุ๋ย:

- รดน้ำให้ความชื้นสม่ำเสมอ
- กลับกองปุ๋ยทุกๆ ๗-๑๐ วัน เพื่อให้อากาศถ่ายเทและช่วยในการย่อยสลาย
- ปุ๋ยหมักจะย่อยสลายสมบูรณ์ภายใน ๑-๑.๕ เดือน

ข้อควรระวังในการทำปุ๋ยหมัก พด.๑

- ไม่ควรรดน้ำมากเกินไปจนเกิดน้ำขัง เพราะจะทำให้อากาศไม่ถ่ายเท
- กองปุ๋ยไม่ควรใหญ่หรือเล็กเกินไป เพราะจะทำให้เกิดความร้อนสูง หรือย่อยสลายช้า
- ควรเก็บสารเร่ง พด.๑ และปุ๋ยหมักไว้ในที่ร่มเพื่อป้องกันความเสียหาย

ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก พด.๑

- ปรับปรุงโครงสร้างดิน ทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำและอากาศได้ดี
- เพิ่มธาตุอาหารพืชทั้งธาตุหลัก ธาตุรอง และจุลธาตุ
- เป็นแหล่งอาหารและพลังงานของจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน
- ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนการผลิต
- ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์
- เพิ่มความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรด-ด่างของดิน

๓. หลักสูตร การทำปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ

น้ำหมักชีวภาพจากผักและผลไม้ (ใช้เวลาการหมัก 7 วัน)

ผักหรือผลไม้ กากน้ำตาล น้ำ สารเร่งซูปเปอร์ พด.2

40 กิโลกรัม 10 กิโลกรัม 10 ลิตร 1 ซอง (25 กรัม)

น้ำหมักชีวภาพจากปลาหรือหอยเชอรี่ (ใช้เวลาการหมัก 15-20 วัน)

ปลาหรือหอยเชอรี่ ผลไม้ กากน้ำตาล น้ำ สารเร่งซูปเปอร์ พด.2

30 กิโลกรัม 10 กิโลกรัม 10 กิโลกรัม 10 ลิตร 1 ซอง (25 กรัม)

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีส่วนร่วมผ่านเวทีประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด โดยเข้าร่วมประชุมปีละ ๔ ครั้ง เพื่อร่วมเสนอปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแผนการดำเนินงาน ผ่านคณะกรรมการระดับจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการที่เข้าร่วมการประชุม

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนพัฒนา ศพก. โดยใช้เวทีประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ ขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยให้เกษตรกรต้นแบบแต่ละ ศพก. ช่วยกันระดมความคิดเห็นในการวางแผนการพัฒนาศักยภาพ ศพก. โดยดำเนินการทุกปี และมีการบูรณาการร่วมกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาร่วมด้วย (แผนฯ ตามผนวก ก)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การที่หันมาทำนาแบบลดต้นทุน โดยวิธีเปียกสลับแห้ง เนื่องจากการได้รับการส่งเสริมการเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินให้ทดลองปฏิบัติ ซึ่งปรากฏผลว่าทำแล้วการบริหารจัดการง่ายขึ้น และลดต้นทุนการผลิตขึ้น การบริหารจัดการง่ายขึ้น คือ ๑) ลงไปฉีดยาหว่านปุ๋ยแล้วดินไม่หล่นและ ๒) ลดต้นทุนในส่วนของค่าน้ำมัน และ ๓) ลดต้นทุนการใช้น้ำและการบริหารจัดการน้ำ

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ลงไปฉีดยาหว่านปุ๋ยยากเนื่องจากดินหล่นและ

๒. ต้นทุนค่าน้ำมันสูงเพราะต้องใส่น้ำตลอด

๓. การจัดการดูแลยาก โรคและแมลงเข้าทำลายเยอะ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนการผลิต มีการสำรวจโรคและแมลงในแปลงปลูกเพื่อลดการใช้สารเคมี หลักการเก็บเกี่ยวทำการอัดฟาง ย่ำตอซัง และทำการหมักฟาง

- มีการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การทำนาแบบเปียกสลับแห้งคือการทำนาโดยควบคุมระดับน้ำในแปลงนาให้มีช่วงขังน้ำกับช่วงแห้งสลับกันในช่วงเวลาที่เหมาะสม(ระยะแตกกอ) โดยไม่กระทบต่อผลผลิตข้าว ประโยชน์ของการแกล้งข้าวนอกจากจะช่วยประหยัดน้ำและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายแล้ว การแกล้งข้าวยังส่งเสริมการแตกรากที่แข็งแรง ทำให้ข้าว แตกกอมากขึ้น ช่วยเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ เพิ่มรายได้ อีกทั้งยังช่วยลดการปล่อยก๊าซมีเทนในนาข้าวซึ่งเป็นสาเหตุ ที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน

ขั้นตอนการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

๑. การเตรียมดิน ให้เรียบเสมอ

๒. ติดตั้งท่อคูน้ำ โดยเตรียมท่อ PVC ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ นิ้ว ยาว ๒๕ ซม. เจาะรู ๑.๕ – ๒ หลุม ห่างกัน ๕ ซม. ติดตั้งท่อคูน้ำในแปลงนา ๑-๒ จุด โดยฝังท่อในนาลึก ๒๐ ซม. ให้ปากท่อโผล่พ้นดิน ๕ ซม. ควักดินในท่อออกให้หมด

๓. หว่านข้าว

๔. จัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง หลังหว่านข้าวแล้ว ๑๕-๒๐ วัน สังเกตน้ำในท่อ ถ้าน้ำลดต่ำลงมากกว่า ๑๐ ซม. ให้น้ำเข้าแปลง ก่อนการใส่ปุ๋ยครั้งแรก เพิ่มระดับน้ำในแปลงนา ให้น้ำท่วมปากท่อคูน้ำ แล้วขังน้ำไว้ ๓ วัน ใส่ปุ๋ยครั้งแรก (๒๐-๒๕ วันหลังหว่านข้าว) รักษาระดับน้ำให้ท่วมผิวดิน ปล่อยให้น้ำในนาลด และแห้งตามธรรมชาติ

หลังจากใส่ปุ๋ยครั้งแรกระดับน้ำในท่อถาลลดลง มากกว่า ๑๐ ซม. ใส่ปุ๋ยเข้าแปลงให้ท่วมปากท่อ ช่วงระยะข้าวเริ่มตั้งท้อง ออกดอก ถึงระยะแบ่ง ในเมล็ดเริ่มแข็ง (๕๐ วันหลังข้าวเริ่มตั้งท้อง) เป็นช่วงข้าวขาดน้ำไม่ได้ให้รักษาระดับน้ำให้สูงกว่า ปากท่อ ๑๐ ซม. หลังข้าวออกดอก ๒๐ วัน ให้เก็บท่อออก และลด ระดับน้ำให้แห้งเพื่อเร่งการสุกแก่

๕. ข้อควรระวัง เทคนิคนี้ต้องทำในพื้นที่ที่ควบคุมน้ำได้ ควรเลือกใช้วิธีการเปียกสลับแห้ง ให้เหมาะสมกับอายุของข้าว ข้าวอายุเก็บเกี่ยวยาว (๑๒๐ วัน) ใช้วิธีการเปียกสลับแห้ง ๒ ครั้ง ข้าวอายุเก็บเกี่ยวสั้น (๙๕ วัน) ใช้วิธีการเปียกสลับแห้งเพียง ๑ ครั้ง เนื่องจากครั้งที่ ๒ ตรงกับช่วงข้าวตั้งท้อง จะส่งผลให้เมล็ดข้าวลีบ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. ก่อนปลูกพืชเก็บดินในแปลงนา ในขนาดพื้นที่ ๑ ไร่ / ๑๐ จุด ใช้พลั่วหรือจอบขุดให้ลึก ๑ หน้าพลั่ว ,จอบ เอาส่วนที่เป็นหน้าดินด้านบน ห่าง ๑๐ เซนติเมตร ออกให้เก็บส่วนตรงกลางถัดลงไป อีก ๑๐ เซนติเมตร เก็บแบบนี้ ๑๐ จุด นำไปผึ่งในร่มให้แห้งแล้วบดรวมกัน เก็บดิน ๑ ใน ๔ ไปตรวจกับสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อหาค่าวิเคราะห์ว่าดินเราขาดธาตุอาหารชนิดใด และควรใส่ปุ๋ยตามที่กรมพัฒนาที่ดินแนะนำหรือกำหนดมา

๒. เลือกใช้พันธุ์ที่เหมาะสม ควรใช้พืชที่หน่วยงานราชการรับรองพันธุ์ และข้อมูลพันธุ์นั้นว่ามีความต้านทานโรคพืชแมลงชนิดใดบ้าง และช่วงเวลาเหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชด้วย

๓. หมั่นสำรวจแปลงเพื่อดูโรคและแมลง

๔. หลีกเลี่ยงการอัดฟางข้าว แล้วทำการย่ำตอซัง ปล่อยน้ำเข้านาและหมักฟางด้วยน้ำหมักที่ได้รับการสนับสนุนจากสถานีพัฒนาที่ดิน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๐ ไร่
- ๑.๒) มะพร้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ งาน
- ๑.๓) ไม้ยืนต้น พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ งาน
- ๑.๔) พืชผัก พื้นที่ปลูก ๕๐ ตารางวา

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) เตรียมดิน	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) เมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน ๕๒๐ บาท/ไร่
๑.๓) หว่าน	เป็นเงิน ๗๐ บาท/ไร่
๑.๔) ยาคลุมหญ้า	เป็นเงิน ๒๔๐ บาท/ไร่
๑.๕) ยากำจัดแมลง	เป็นเงิน ๕๙๐ บาท/ไร่
๑.๖) ปุ๋ย ๔๖-๐-๐	เป็นเงิน ๖๐๒ บาท/ไร่
๑.๗) ปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐	เป็นเงิน ๔๖๐ บาท/ไร่
๑.๘) ฮอร์โมน	เป็นเงิน ๓๔๓ บาท/ไร่
๑.๙) ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน ๒๕๖ บาท/ไร่
๑.๑๐) ค่าจ้าง	เป็นเงิน ๕๗๘ บาท/ไร่
๑.๑๑) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๔๓๐ บาท/ไร่

- ๑.๑๒) ค่าบรรทุกส่งโรงสี เป็นเงิน ๑๓๐ บาท/ไร่
- ๑.๑๓) ค่าจัดการวัชพืช เป็นเงิน ๓๖๐ บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต ๔,๘๕๙ บาท/ไร่ ผลผลิต ๘๖๐ กิโลกรัม/ไร่ ได้ราคา ๖,๔๐๐ บาท/ตัน
หรือราคาเฉลี่ย ๕,๕๐๔ บาท/ไร่
- รายได้ ๖๔๕ บาท/ไร่ (ขึ้นอยู่กับราคาข้าว)
- ๒) สิ้นค้ามะพร้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๒.๑) ต้นพันธุ์ เป็นเงิน ๘๐๐ บาท/ไร่
- ๒.๒) ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ รอบ/ปี เป็นเงิน ๑๒๐ บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต ๙๒๐ บาท/ไร่
- รายได้ - บาท/ไร่ (อายุต้นยังไม่ถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว)
- ๓) สิ้นค้าไม้ยืนต้น ไม่มีต้นทุนการผลิต
- ๔) สิ้นค้าพืชผัก
- ๔.๑) เมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน ๘๐ บาท/ไร่
- ๔.๒) ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ รอบ/ปี เป็นเงิน ๑๒๐ บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต ๒๐๐ บาท/ไร่
- รายได้ ๑,๐๐๐ บาท/ไร่
- ๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้
- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไม่มี
เฉลี่ยรายได้วันละ - บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ รับจ้าง
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๔๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๙,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรทั่วไป นำไปพัฒนาและต่อยอดเป็นแบบอย่างให้กับคน
ทั่ว ๆ ไป ได้นำไปปฏิบัติทำอย่างจริงจัง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

- ๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร
- การทำเกษตรโดยไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ช่วยในการที่ผลผลิตปลอดภัยจากสารเคมี ระบบนิเวศไม่ถูกทำลาย
ไม่มีสารตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม
 - ไม่มีการเผา ทำให้ระบบนิเวศไม่ถูกทำลาย ไม่เกิดฝุ่น และควัน ที่จะทำให้เกิดปัญหาในชุมชน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในแปลงฟาร์มทรัพยากรดีขึ้นด้วยการไม่ใช้สารเคมี ที่จะก่อให้เกิดสารตกค้างในพืช ผัก ผลไม้ สัตว์ ทำให้ผลผลิตที่ได้ผลิตออกมาสู่ผู้บริโภคเกิดความปลอดภัยสูงสุด

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีกลุ่มเครือข่ายทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่และข้อมูลของเกษตรกรแต่ละกลุ่ม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เข้ามศึกษาดูงานได้อย่างชัดเจน และเห็นตัวอย่างการทำการเกษตรที่จับต้องได้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เก็บข้อมูลจากเกษตรกรและปัญหาต่างๆ ในระหว่างการประชุมเพื่อเป็นข้อมูล ในการนำเสนอในที่ประชุมใหญ่ในระดับจังหวัด เพื่อหาแนวทางการแก้ไข โดยเร่งด่วน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านให้กับสมาชิกและผู้นำกลุ่มต่างๆ เครือข่ายในช่องทางต่างๆ เช่น Line

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ให้เกษตรกรเข้าอบรมหรือเข้ามาเรียนรู้ในสถานที่จริง และติดตามผล จากที่เกษตรกรเข้ามาดูงานและอบรมในศูนย์เรียนรู้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

เข้าร่วมประชุมและกิจกรรมทางการเกษตรในชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

เป็นแกนนำทางภาคเกษตรกร เพื่อเป็นต้นแบบและตัวอย่างให้เกษตรกร ผู้ที่จะพัฒนาตนเอง พี่เกษตรกรมืออาชีพ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านด้านการเกษตรและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมอдинอาสา อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ เป็นประธานแปลงใหญ่ข้าว ม.11 ต.สามง่าม เป็นประธานศูนย์ข้าวชุมชน ฯลฯ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เป็นตัวแทนของชุมชน เข้าร่วมแก้ไขปัญหาทางภาคการเกษตร และพัฒนาความรู้ องค์ความรู้เสนอ กับหัวหน้าส่วนต่างๆ ของทางราชการ เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงปัจจัยขึ้นพื้นฐานทางการเกษตร

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

พึ่งพาตัวเองให้ได้ พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ และไม่ทิ้งภาคการเกษตร

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ผู้ดำเนินงานถอดบทเรียนประกอบด้วย

๑) เกษตรอำเภอดอนตูม

๒) ประธาน ศพก.เครือข่าย ตำบลลำเหย นายสุทิน พุนญิณญ

๓) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน นางสาวหทัยชนก โสมกุล

๔) นางสาวอรรวรรณ ปลื้มจิตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๕) นางสาวแสงเดือน ทองคงอ่วม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑) วิเคราะห์ความรู้ของประธานศพก. โดยการสัมภาษณ์และดูแปลงตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ

๒) ถอดบทเรียน ประธาน ศพก. แบบเล่าเรื่อง ร่วมกับการจัดทำปฏิทินการผลิตพืช

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ไม่มี เพราะเกษตรกรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการถอดบทเรียน

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แผนพัฒนา ศพก.

แผนพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๔
อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

การพัฒนา ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด
สำนักงานเกษตรอำเภอ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. อำเภอ ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ
ศพก. ดังนี้

๑. การวิเคราะห์และมาตรการลดความเสี่ยงในการพัฒนา ศพก. ที่จะเกิดขึ้นได้ดังนี้

ที่	ด้านความเสี่ยง	ผลกระทบที่เกิด	มาตรการลดความเสี่ยง
๑.	ด้านการเงิน	- ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน - ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง	- ลดต้นทุนการผลิตโดยการหาปัจจัย การผลิตอื่นทดแทน - จัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตเพื่อให้ ทราบต้นทุนที่เสียไปกับผลตอบแทน ที่ได้รับ
๒.	ด้านการดำเนินงาน	- เกษตรกรไม่มีเวลาดำเนินงาน	- บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง เครือข่ายอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น YSF, SF, เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ ฯ - สร้างแรงจูงใจบุตรหลานให้เข้ามา ดำเนินงานต่อ
๓.	ด้านตลาด	- สถานที่จำหน่ายยังจำหน่ายให้กับ โรงสีทำให้ไม่สามารถกำหนดราคา เองได้ ต้องเป็นไปตามกลไกของตลาด - ราคาตกต่ำ	- วิเคราะห์ตลาด - แบ่งผลิตภัณฑ์ข้าวอื่นที่ให้ คุณประโยชน์ทางโภชนาการสูง เช่น กข ๔๓, rice berry แล้วจำหน่าย แบบข้าวแพ็คเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้าง จุดเด่น
๔.	ด้านเทคโนโลยี	- ใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมทำให้ ส่งผลต่อสุขภาพ	- บูรณาการร่วมกับแปลงใหญ่ YSF, SF ในพื้นที่ เพื่อใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสม
๕.	ด้านสิ่งแวดล้อม	- ปัญหาร้ายธรรมชาติ ส่งผลต่อการ แพร่ระบาดของโรคและแมลงที่ เพิ่มขึ้น รวมถึงการผสมเกสรของข้าว - หมอกควัน และปัญหา pm ๒.๕ ในช่วยฤดูเก็บเกี่ยว	- จัดทำแผนบริหารจัดการเพื่อเตรียม รับมือ - รณรงค์และสร้างความตระหนัก ในเรื่องการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร
๖.	ด้านการเมือง และกฎระเบียบ	- การเปลี่ยนแปลงนโยบายการ บริหารงานของภาครัฐ	- ฟังพวตนเองให้ได้มากที่สุด

***หมายเหตุ: ด้านความเสี่ยงสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามสภาพพื้นที่ของ ศพก. นั้น ๆ

๒. Pain Point การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มีประเด็นดังนี้

ประเด็น		มี	ไม่มี
๑.๑ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์			
๑) กลุ่มเป้าหมาย เลือกบุคคลเป้าหมายที่มารับบริการและเรียนรู้ใน ศพก.			
	เกษตรกรในชุมชน	✓	
	เกษตรกรนอกชุมชน	✓	
	ประชาชนทั่วไป		✓
	นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจด้านเกษตร ของ ศพก.นั้น		✓
	อื่น ๆ ระบุ -		✓
๒) วัตถุประสงค์ของ ศพก.			
	เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร	✓	
	เพื่อเพิ่มทักษะการผลิตสินค้าเกษตร	✓	
	เพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจการเกษตรที่ยั่งยืน		✓
	เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร	✓	
	อื่น ๆ ระบุ -		
๑.๒ สถานที่และจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน			
๑) สถานที่ตั้ง			
	สะดวกเข้าถึงง่าย	✓	
	การคมนาคมสะดวก	✓	
	ใกล้ชุมชน	✓	
	อื่น ๆ ระบุ -		
๒) โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในการรองรับผู้เข้าไปเรียนรู้			
	ศาลาเรียนรู้	✓	
	สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้		✓
	ห้องน้ำ	✓	
	โต๊ะ - เก้าอี้	✓	
	อื่น ๆ ระบุ ฐานเรียนรู้ (มีแต่ทรุดโทรมและไม่ได้รับการพัฒนา)		✓
๑.๓ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ประกอบด้วย			
	ออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	✓	
	พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยเน้นที่เทคนิคการผลิตที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		✓
	จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เข้าใจง่ายและครอบคลุม		✓
	จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงานเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ	✓	

ประเด็น		มี	ไม่มี
๑.๔ สร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรร่วมในการถ่ายทอดความรู้			
	เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา ภาครัฐ และภาคเอกชน มาเป็นวิทยากรร่วม	✓	
	สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร	✓	
	ร่วมมือกับเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่าง และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรรายอื่น	✓	
๑.๕ จัดกิจกรรมการเรียนรู้			
	จัดการฝึกอบรม หลักสูตรระยะสั้น และกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม		✓
	จัดการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ	✓	
๑.๖ การให้คำปรึกษาและการสนับสนุน			
	ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนด้านเทคนิคแก่เกษตรกรผ่านทางสื่อออนไลน์ หรือการเยี่ยมชมในพื้นที่		✓
	จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้และการแก้ไขปัญหา		✓
๑.๗ การวิจัยและพัฒนา			
	ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคนิคการผลิตใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และผลผลิต		✓
	ทดลองและประเมินเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ เพื่อแนะนำให้เกษตรกร		✓
๑.๘ ประเมินผลและปรับปรุง			
	ประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. เป็นประจำ เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของศูนย์		✓
	ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมเป็นประจำ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรม		✓
	รวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	✓	
	ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมและบริการให้สอดคล้อง กับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของเกษตรกร		✓
๑.๙ การตลาดและการประชาสัมพันธ์			
	ประชาสัมพันธ์ศูนย์เรียนรู้และหลักสูตรการฝึกอบรมผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์ในชุมชน		✓
	สร้างความร่วมมือกับสถาบันเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายเครือข่ายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย		✓
	จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เช่น งานแสดงสินค้าและการแข่งขัน เพื่อดึงดูดเกษตรกรและส่งเสริมการใช้บริการของศูนย์เรียนรู้		✓

๓. การวางแผนพัฒนาการศึกษาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อจัดทำแผนพัฒนา ศพก. โดยให้เกษตรกรต้นแบบวางแผนพัฒนา ศพก. เริ่มจากการมองเกษตรกรในชุมชน ลูกค้า ผู้มาใช้บริการ ศพก. สินค้า การวางแผนจัดการ Supply Chain การจัดการเรียนรู้ แพลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ การจัดการเครือข่าย โดยการใช้เครื่องมือ Model Canvas

Model Canvas				
๑. ลูกค้า - เกษตรกรในชุมชน - เกษตรกรนอกชุมชน - บุคคลทั่วไป	๒. ลูกค้าต้องการ - เรียนรู้การผลิตข้าว และการผลิตปุ๋ย (ปุ๋ยหมักแห้ง และปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ) - เครือข่ายการทำงาน - ข้าวที่มีคุณภาพสูงเหมาะสำหรับเป็นของขวัญของฝาก	๓. การสื่อสาร - บอกต่อ - ประชาสัมพันธ์ผ่านหน้าเพจของหน่วยงานที่รับผิดชอบ อนาคต - Line - หน้าเพจ Facebook ของ ศพก. เอง - การออกบูธจำหน่ายสินค้า	๔. ทำอย่างไรให้ลูกค้ามาใช้บริการเราอีกครั้ง? - สร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ - promotion ในการซื้อ - ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ดึงดูดความสนใจ - มีบริการหลังการขาย	
๕. ศพก. เรามีจุดเด่นอะไร - องค์ความรู้ด้านลดต้นทุนการผลิตข้าว - ลดข้าววัชพืช - ผลผลิตต่อไร่สูง	๖. การจัดการปัจจัยการผลิต (ดิน/น้ำ/พันธุ์/วัตถุดิบ/ทรัพยากรธรรมชาติ) ทำอย่างไร ? - ปรับปรุงศาลาแหล่งเรียนรู้ - ปรับปรุงและเพิ่มเติมฐานเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ - ใช้กระบวนการผลิตตามแนวทาง BCG - การมีหมั่นสำรวจแปลง	๗. การผลิตให้ได้ผลดี มีคุณภาพ ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีมาตรฐานอะไร ? ทำอย่างไร ? - รวมกลุ่มเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว	๘. การแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าจะทำอะไรได้บ้าง? - แป้งผลิตพันธุ์ข้าวอื่นที่ให้คุณประโยชน์ทางโภชนาการสูง เช่น กข ๔๓, rice berry แล้วจำหน่ายแบบข้าวแพ็คเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างจุดเด่น	๙. มีช่องทางสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ศพก. และการตลาด มีช่องทางใดบ้าง ? - สร้างหน้าเพจ เช่น Facebook, tiktok, Line เป็นต้น
ความรู้ / ข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม				
๑๐. ความรู้เรื่องอะไร ? - การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง แก้งข้าว - การป้องกันและกำจัดวัชพืชในนาข้าว - การแปรรูปข้าว รูปแบบต่างๆ - การขายคาร์บอนในนาข้าว			๑๑. หาความรู้ได้จากใคร ที่ไหน ? - หน่วยงานภาครัฐ - หน่วยงานภาคเอกชน - เกษตรกรต้นแบบที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ - นักวิชาการ หรือมหาวิทยาลัยที่พร้อมให้ความรู้และสนับสนุน	
ควรสร้างเครือข่ายกับใคร ? อย่างไร ?				
๑๒. เครือข่ายเกษตรกร - กลุ่มองค์กรเกษตรกรเช่น ยุวเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศจช. YSF SF และแปลงใหญ่ - ศพก. และแปลงใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม		๑๓. วิทยากรภายนอกมีหรือไม่ - อาจารย์มหาวิทยาลัย - บริษัทเอกชน		๑๔. หน่วยงาน /องค์กรต่าง ๆ - กรมชลประทาน - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมการข้าว - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - มหาวิทยาลัยในพื้นที่ใกล้เคียง

แผนพัฒนา ศพก. อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมาย	พ.ศ.๒๕๖๘			พ.ศ. ๒๕๖๙								
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ปรับปรุงฐานเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมและพื้นที่โดยรอบ	๒ ฐาน												
๑) การผลิตปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตและย่อยสลายฟางข้าว					←		→						
๒) การผลิตเห็ดนางฟ้า					←		→						
๒. ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้	๓ หลักสูตร												
๑) การลดต้นทุนการผลิตข้าว								←		→			
๒) การทำนาแบบเปียกสลับแห้งแล้งข้าว ๔ป+IPM								←		→			
๓) การบริหารจัดการวัชพืชในนาข้าว								←		→			
๓. ปรับปรุงแปลงสาธิต	๒ แปลง												
๑) สร้างแปลงสาธิตการผลิตข้าวแบบลดต้นทุน โดยมีการบริหารจัดการวัชพืชในนาข้าว การนำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพมาประยุกต์ใช้ในนาข้าวเพื่อเพิ่มผลผลิต และย่อยสลายฟางข้าว											←		→
๒) สร้างแปลงสาธิตการทำนาแบบเปียกสลับแห้งแล้งข้าว ๔ป+IPM											←		→
๔. สร้างองค์ความรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เกษตรกรผู้นำและสมาชิก	๔ เรื่อง												
๑) เรื่อง การแปรรูปข้าว รูปแบบต่างๆ									←				→
๒) เรื่อง การขอการรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวแบบ GAP									←				→
๓) เรื่อง การขายคาร์บอนในนาข้าว									←				→
๔) การทำนาแบบเปียกสลับแห้งแล้งข้าว ๔ป+IPM									←				→

หลักสูตรวิชาหลักประจำ ศพก. อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

หลักสูตร การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๑. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ๑.๑ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว
- ๑.๒ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การทำปุ๋ยหมัก (ปุ๋ยหมักแห้ง และปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ) ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในการผลิตข้าว

๒. บุคคลเป้าหมาย

เกษตรกรภายในชุมชน/ภายนอกชุมชน บุคคลทั่วไป นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจด้านเกษตร

๓. เนื้อหาวิชาโดยสรุป

การลดต้นทุนการผลิตข้าวเริ่มจากการเลือกใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ที่เหมาะสมกับช่วงฤดูกาลผลิต การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในแปลงเพื่อลดการใช้แรงงานคน การทำปุ๋ยหมัก (ปุ๋ยหมักแห้ง และปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ) ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในการผลิตข้าว การจัดการข้าววัชพืชอันจะทำให้ผลผลิตตกต่ำ

๔. วิธีการอบรม (เช่นการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น)

บรรยาย ภาคทฤษฎี “การทำนาแบบลดต้นทุน”
สาธิตและฝึกปฏิบัติการทำปุ๋ยหมักแห้ง และปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ
ลงพื้นที่ดูแปลงสาธิต

๕. สื่อที่ใช้ในการอบรม

แปลงสาธิต

๖. ประโยชน์ที่ผู้เรียนรู้จะได้รับ

- ๖.๑ นำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง
- ๖.๒ ได้แนวทางในการทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต
- ๖.๓ มีเครือข่ายด้านการผลิตข้าว มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

ภาคผนวก ข ศพก.หลัก และศพก.เครือข่าย อำเภอดอนตูม

ภาพผนวกที่ ๑ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายอำเภอดอนตูม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนตูม, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางผนวกที่ ๑ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอคอนตูม จังหวัด นครปฐม

ลำดับ	ชื่อ	ประเภท	ที่ตั้งศูนย์		เทคโนโลยีเด่น	เกษตรกรเจ้าของศูนย์	
			หมู่ที่	ตำบล		ชื่อ - สกุล	เบอร์โทรศัพท์
1	ศพก. หมู่ที่ 11 ตำบลสามง่าม	ศพก.หลัก อำเภอคอนตูม (สินค้าหลัก : ข้าว)	11	สามง่าม	การลดต้นทุน การผลิตข้าว	นายวิมล พุ่มพูล	06 3478 3030
2	ศพก. หมู่ที่ 2 ตำบลลำเหย	ศูนย์เรียนรู้ ด้านการจัดการดิน	2	ลำเหย	ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสังคด	นายพงษ์ชัย แจ้งธรรมมา	08 7156 0269
3	ศพก. หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านหลวง	ศูนย์เรียนรู้ ด้านการแปรรูป ผลผลิตด้าน การเกษตร	2	บ้านหลวง	ปลาร้า ปลานิล แดดเดียว	น.ส.บุษยา โพธิ์ทองนาค	09 4993 3658
4	ศพก. หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยพระ	ศูนย์เรียนรู้ ด้านการแปรรูป ผลผลิตด้าน การเกษตร	4	ห้วยพระ	หลามยอ กุนเชียง ไส้อั่ว แหนมซีโครง	น.ส.สุพามาตร์ สุริยวงษ์	08 6128 5000
5	ศพก. หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยพระ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	3	ห้วยพระ	ข้าวไรซ์เบอร์รี่ พืชผัก หอยเชอรี่ ปุ๋ยหมัก เกษตร-ผสมผสาน	นายพงษ์อมร บุญสร้าง	09 2283 4062
6	ศพก. หมู่ที่ 1 ตำบลลำเหย	ศูนย์เรียนรู้ ด้านการจัดการดิน	1	ลำเหย	ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก- ชีวภาพ	นายสุทิน พูนภิญโญ	08 1880 5209
7	ศพก. หมู่ที่ 1 ตำบลดอนรวก	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ ผล	1	ดอนรวก	การผลิตลำไย	นายทองใบ บรรเทาวงษ์	06 1404 4474
8	ศพก. หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยพระ	ศูนย์เรียนรู้ด้าน พืชผัก	1	ห้วยพระ	การผลิตผักบั้ง ส่งออก	นางสมจิต ไพโรสีม่วง	08 1757 2502
9	ศพก. หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยด้วน	ศูนย์เรียนรู้ด้าน ประมง	1	ห้วยด้วน	ปลาน้ำจืด (ปลา นิล ปลาตะเพียน ปลายี่สก)	นางวิไลพร อริยวงศ์	08 6798 4574
10	ศพก. หมู่ที่ 3 ตำบลดอนรวก	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	3	ดอนรวก	การผลิต สารชีวภัณฑ์	นายวีระชัย สุขแจ่ม	08 1016 1171
11	ศพก. หมู่ที่ 2 ตำบลสามง่าม	ศูนย์เรียนรู้ด้าน พืชผัก	2	สามง่าม	ผักไฮโดร- โปนิคส์	นางชรียา มีใจดี	08 1867 9353

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอคอนตูม พ.ศ. ๒๕๖๘